

nve@nve.no

Stavanger, 10. februar 2013

HØRINGSUTTALELSE TIL KONSESJONSSØKNAD – SIRAGRUNNEN VINDPARK AS

Følgende er en felles høringsuttalelse fra Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Rogaland og Norsk Botanisk Forening Rogalandsavdeling: FNF Rogaland mener at det ikke bør gis konsesjon til et vindkraftverk på Siragrunnen da dette kan ha uant og potensielt katastrofal effekt på flere viktige arter. Denne uttalelsen kommenteres mest generelle forhold og går ikke i detalj vedr. enkeltinteressene til natur- og friluftslivsorganisasjonene. NOF sender egen uttalelse som blant annet beskriver de alvorlige konsekvensene for den massive og internasjonalt viktige trekktruten for flere fuglearter.

Til tross for at det foreslåtte anlegget er offshore, bærer det med seg alle konfliktenes til et landbasert kraftverk nettopp fordi det er så nært land. Vindturbiner er fatale for mange fuglearter men er en katastrofe plassert så nær kysten da kystlinjen er fugleflokkenes led og sikkerhet.

I konsekvensutredningen vises det til inngrepsfrie naturområder i Norge (INON) som vil bli indirekte berørt av tiltaket. *Dette omfatter det største sammenhengende INON området i ytre kystsonen i hele Rogaland.* Rogaland har ellers svært lite villmarkspregede områder igjen og tap av INON på slikt sviktende klimagrunnlag er å sløse med det mest verdifulle vi har.

Søknaden er basert på å kunne leie ut hele kraftverket til offshore virksomhet. Har tiltakshaver fått tilsagn om dette fra noen av selskapene? Hvem har de kontaktet? I følge Statoil og andre har de slettet ingen planer om elektrifisering av plattformer. Søknaden bør avvise av denne grunn alene. Statoils klimadirektør har uttalt til media at det å installere elektrisitet er veldig plasskrevende og er veldig, veldig dyrt og ikke aktuelt. Ved nye felt har kun ett felt vært aktuelt å vurdere, nemlig Utsirahøyden. Denne står også for fall i følge en Statoilrapport fra oktober 2012. I tillegg til at kraften ikke har et marked er det også stor usikkerhet om den i det hele tatt noen gang vil bidra til å redusere CO2 utslipp. Vil virkelig kommunene gamble med naturområdene på denne måten?

Fylkesrådmennene i Rogaland og Vest-Agder fraråder begge at det gis konsesjon til Siragrunnen vindkraftverk. De peker på at det er en dårlig forvaltning av regionale naturressurser og alle de negative konsekvensene utbyggingen vil få for bla. kystlandskapet, verneinteresser, inngrepsfrie naturområder, friluftsliv og ferdsel, samt reiseliv og turisme.

FNF er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner. I Rogaland representerer organisasjonene ca 25 000 medlemskap og 350 årsverk i frivillig arbeid. 16 organisasjoner er med: Haugesund Turistforening, Norges Jeger og Fiskerforbund – Rogaland, Norges speiderforbund Vesterlen krets, Rogaland KFUK-KFUM speidere, Norsk Ornitologisk Forening avd. Rogaland, Norsk Botanisk Forening Rogalandsavd., Syklistenes Landsforening Sør-Rogaland, Sørmarkas Venner, Rogaland Orienteringskrets, Stavanger Kajakklub, Rugier Råseillag, Gandsfjord Seilforening og friluftsrådene; Ryfylke, Dalane, Jæren, og Vest.

Landskap og friluftsliv

FNF Rogaland er også svært bekymret for innvirkningen på friluftslivsutøvelse da turbinene vil være nær nok land til å kunne høres og landskapsopplevelsen vil bli sterkt forringet. I følge undersøkelser er stillhet en av de viktigste kvalitetene ved friluftslivsutøvelse. Ved å legge et slikt prosjekt til et sjeldent, urørt kystområde og som nabo til to viktige verneområder blir våre forpliktelser i henhold til den internasjonale landskapskonvensjonen også fullstendig ignorert. Formålet med Flekkefjord landskapsverneområde er blant annet å ta vare på den åpne havflaten.

Temaet landskap er av de interessene som har størst negativ konsekvens. I rapporten Vakre landskap i Rogaland er Jøssingfjord og Sogndalstrand ansett å være av "meget høy landskapsverdi/nasjonal interesse", mens heiområdene mellom Åna Sira og Jøssingfjord er av "høy landskapsverdi/fylkesinteresse". I følge rapporten "er det svært viktig at dette nakne og åpne heiområdet [mellom Åna Sira og Jøssingfjord]holdes fritt for inngrep, og at den vide utsikten mot havet bevares".

I Rogalands fylkesdelplan for friluftsliv, idrett, naturvern og kulturvern (FINK) frarådes det større landskapsinngrep i dette området. Kraftverket vil representere noe av det største noen gang og vil være synlig fra Lista og helt til Egersund. Influenssonen blir svær da det ikke er noen fysiske sperrer.

Fylkesrådmannen i Vest-Agder påpeker at Hidreheia et område med helt spesielle natur- og landskapskvaliteter – både i lokal, regional og nasjonal sammenheng. Noe av det som gjør området unikt er nettopp opplevelsen av møtet mellom heielandskap, dramatisk kystlandskap og åpne urørte hav- og skjærgårdslandskapet mot horisonten. Vi støtter dem i deres vurdering av at dette området har stor, og muligens svært stor, verdi.

Videre påpeker fylkesrådmannen følgende som FNF også mener er svært viktig og gjengir derfor her: "Friluftslivinteressene i vindparkens influensområde er i konsekvensutredningen gitt verdien middels i et lokalt og regionalt perspektiv. I konsekvensutredningen er benyttet kriteriene i DN-håndbok 18-2001 "Friluftsliv i konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven" (Direktoratet for naturforvaltning 2001). Her heter det at dersom "*landskap, naturmiljø eller kulturmiljø har opplevelseskvaliteter av stor betydning*" vil friluftslivverdiene være av "stor verdi" – selv om området ikke nødvendigvis er mye brukt. Ut fra ovennevnte kriterier burde friluftslivinteressene på Hidreheia generelt og Brufjellområdet spesielt, vært gitt karakteren stor verdi eller muligens svært stor verdi, samtidig som friluftslivinteressene etter vår mening vurderes å være av lokal, regional og muligens nasjonal verdi. *Vi mener på denne bakgrunn at verdivurderingene når det gjelder vindparkens influensområde på land er satt for lavt i konsekvensutredningen – både når det gjelder natur- og friluftshensyn.*"

Vannforskriften

Så vidt vi kan se er ikke våre forpliktelser vedr. EUs vanndirektiv adressert. Den norske vannforskriften gjelder til en nautisk mil utenfor grunnlinjen og gjelder derfor for dette prosjektet. Tilstanden for områdene som vindkraftverket er planlagt er nå karakterisert som svært god og skal derfor heller ikke forverres ved inngrep. I så fall må inngrepet vurderes etter §12. I det minste må konsesjonssøker pålegges omfattende kartlegging av før-situasjonen og bruke parametere og metodikk som kreves for karakteriseringen. Dette i seg selv er en helt annen type tilnærming enn eksisterende KU retningslinjer og rapportene som hittil er levert kan derfor ikke brukes mot dette formålet.

Naturmangfold

Norge har en forpliktelse til ikke å bidra til tap av naturmangfold men et prosjekt som dette er nærmest en garanti om det motsatte. Ved utbygging av Siragrunnen kan vi ikke se annet enn at flere av Naturmangfoldlovens paragrafen brytes, ikke minst formålsparagrafen og føre-var prinsippet. Konsekvensene for biologisk mangfold er vurdert å være middels til store negative. Vi mener at konsekvensene er svært store fordi Norges viktigste fugletrekk går nettopp her. Av størst betydning er trekkruta til Svalbardpopulasjonen av ringgås på våren. *Hele 30% av all ringgås som hekker på Svalbard følger denne ruten over Siragrunnen.*

Planområdet er også nærme Fokksteinane naturreservat som er en viktig hekkeplass for bl.a. sildemåke, ærfugl og gråmåke. Sjøfuglreservatet er her bla. fordi det er så få påvirkninger i området. Med kraftverket etablert blir hele hensikten med et reservatet borte. Siragrunnen er en av få kystnære fiskebanker på Sør-Vestlandet. I følge Fiskeridirektoratet er grunnen til Siragrunnens høye fiskerikdom at det er et naturlig rev, som også er spesielt sårbart overfor inngrep.

NML § 8 - kunnskapsgrunnlaget

Innhenting av biologisk data er mangelfull da dette ikke er gjort ofte nok, ei heller til rett årstid. Viktige vurderinger kan også bli irrelevante dersom en går for det nyeste alternativet med Vestas V 164 turbiner. Rogaland fylkeskommune peker også på dette som en svakhet. FNF mener at skal en kunne velge dette alternativet må det også utredes like grundig som de andre. Høyde på turbiner kan ha innvirkning på andre arter og vil ha helt andre lydnivå noe som igjen er av stor betydning for friluftsliv og annen ferdsel langs kysten. Vest-Agder fylkeskommune peker til direkte feil i KUen og deres fagpersoner er uenig i vurderingene.

Sumvirkninger

Det omsøkte kraftverket er kun en av mange i området. Det har ikke vært noe forsøk på adressere de reelle sumvirkningene ved det samlede inngrepet i regionen. Dette representerer også et lovbrudd iht. NML. Dette er spesielt relevant for store og migrerende arter men også for tilgang til store nok arealer for å kunne utøve friluftsliv. Det er også av stor folkehelsemessig betydning. Som Bent Høie uttrykte på et møte i Rogaland i november 2012: "Rogaland har gitt nok natur til kraftproduksjon. Med den befolkningsveksten som kommer, må resterende områder være til helsebringende friluftsliv."

I konsekvensutredningen om Siragrunnen nevnes klokkesøte (VU), en truet art som skal finnes i området. I Bjerkreim/Hå utbyggingen vil store områder med klokkesøte og deres vokseområder bli rasert av utbyggingen. I brevet fra Olje- og energidepartementet som vi fikk tilsendt etterpå sto det at det ikke var kommet frem momenter av vesentlige betydning i saken, så konsesjonen gitt av NVE ble opprettholdt. Så da er altså ikke hundrevis av klokkesøte og deres voksesteder vesentlig nok i vindkraftsatsingsområder. Hvis ikke slike naturverdier, er vesentlig, hva er da vesentlig? Vi vet ikke hvor lite areal som skal til for at klokkesøten og andre truede arter trenger før de dør ut – ikke før det er for sent.

Nylig ble Tellenes vindkraftverk i Sokndal kommune gitt konsesjon. Dette er den største enkeltkonsesjonen som er gitt i Rogaland. Flere vindkraftanlegg i samme region vil gi store negative konsekvenser for natur, friluftsliv og landskap. Flere andre utbygginger er planlagt i området. Det er klart at mange anlegg i samme region kan få langt større følger for naturen enn enkeltanlegg. Utredninger viser gjerne til at flere anlegg i området kan gi negative konsekvenser men gjennomsnittsvurderingene som det legges opp til gjør at den totale konsekvensen vannes ut til

middels uansett hvor store konfliktene er på enkelte områder. Dette viser en stor svakhet i Norges krav til konsekvensutredninger og en total mangel på håndheving av §10 i naturmangfoldloven.

Lokal verdiskapning eller en fremtidig miljøhodepine?

Det påstås at den økonomiske gevinsten til lokalsamfunnet er svært positiv. En undersøkelse gjort av ASK Rådgivning i 2010 over ringvirkninger av vindkraftinvesteringene for 4 kraftverk i Midt- og Nord-Norge viser at den lokale andelen av verdiskapningen er **kun 5%** av investeringskostnadene. Ca. 1/3 er av dette er eiendomsskatt. Drift utgjør en større andel men er til gjengjeld svært beskjeden. Ved Høgskulen i Sogn og Fjordane estimeres det at ca. 85% av verdiskapningen forsvinner ut av fylkene.

En annen rapport vedr. et prosjekt på Selbjørn i Hordaland viste til et mulig verditap på eiendommer på kr. 30 mill kr. for 300 tomter berørt av kun ett anlegg langt mindre enn Siragrunnen . Hva en utbygging vil bety for ett historisk tettsted som Sogndalstrand kan en bare ane.

Fram til nå har også vindkraftprodusentene vært altfor optimistiske i sine anslag over hvor mye strøm turbinene kan produsere – dette i følge NVE sin årlige rapport. Vindkraft beslaglegger store områder med tunge inngrep for det meste i urørt natur, jamvel i INON områder, men får svært lite energi igjen.

Hva skal skje når turbinene må erstattes? Har Flekkefjord eller Sokndal mulighet for å ta seg av avfallet? Nye undersøkelser viser at turbinenes levealder er langt kortere enn de som er forespeilet i konsesjonssøknadene. Britisk kraftbransje har nylig publisert funn som viser at levealderen er nærmere 10 år enn 20 år. I Danmark erkjente miljøministeren at de har et stort problem foran seg med å kunne håndtere avfall fra vindkraftbransjen (dr.dk 10/6/2011). Utslitte turbinvinger kan ikke gjenvinnes og nå er dkr. 6 mill avsett til å se på problemet.

Dersom dette kraftverket mot formodning blir bygget foreslår vi at tiltakshaver i det minste gjøres ansvarlig for opprydding av hele kyststripen i influenssonen, alle stredene og havbunnen. En årlig vårrengjøring må gjerne inngå i den nasjonale Strandryddedagen. Kommunen bør ikke definere og begrense områdene før de ser omfanget av mulig forøpling fra utbyggingen.

Resten av regnskapet

Av alle de tiltakene som er tilgjengelig for å få til mer ren energi her i landet, er vindkraft et av de minst effektive. Dersom det virkelig var slik at vi ønsket å gjøre en best mulig innsats for å redusere CO₂-utslippene, kommer vindkraftutbygging langt ned på ENOVA sin liste. Tall derfra viser at du får mye mer «klima» for pengene ved satsing på bla. effektivisering av eksisterende kraftverk og ved energieffektivisering i bygninger og industri. FNF ønsker at vi er føre-var og fokuserer på disse områdene først. Vi er overbevist om at det ikke er nødvendig med slike store, industrielle inngrep i det norske landskapet og den sårbare naturen for å oppnå klimamålene verken lokalt eller nasjonalt.

Det totale klimaregnskapet er fremdeles temmelig usikkert for vindkraft. Store naturødeleggelser skjer i andre land ved produksjon av deler. Der foregår den 'skitne' delen av industrien mens vi kan ta oss av den 'rene' biten her i Norge. Er dette riktig? Så lenge kraften fra vindkraftanleggene ikke erstatter fossil energi er det absolutt ingen grunn for at Norge skal ødelegge store områder av urørt natur.

FN har også slått fast at tapet av naturmangfold er en like stor krise som klimakrisen. Ved etablering av det nye naturpanelet øyner vi håp om at Norge vil gå langt mer forsiktig fram i å oppnå klimamålene og ta i bruk de naturvennlige tiltakene først og ikke ta forhastede beslutninger under press fra visse deler

Forum for
Natur og
Friluftsliv
Rogaland

av kraftindustrien. Dette dreier seg også om symbolpolitikk som mange politikere har håpefullt, ivrig og i hast grepet tak i. De hører ikke hvilken skade det gjør mot vårt land, vår helse og vår sjel.

Med hilsen

Emily Halvorsen
Koordinator

Kopi:
Rogaland Fylkeskommune
Fylkesmannen i Rogaland